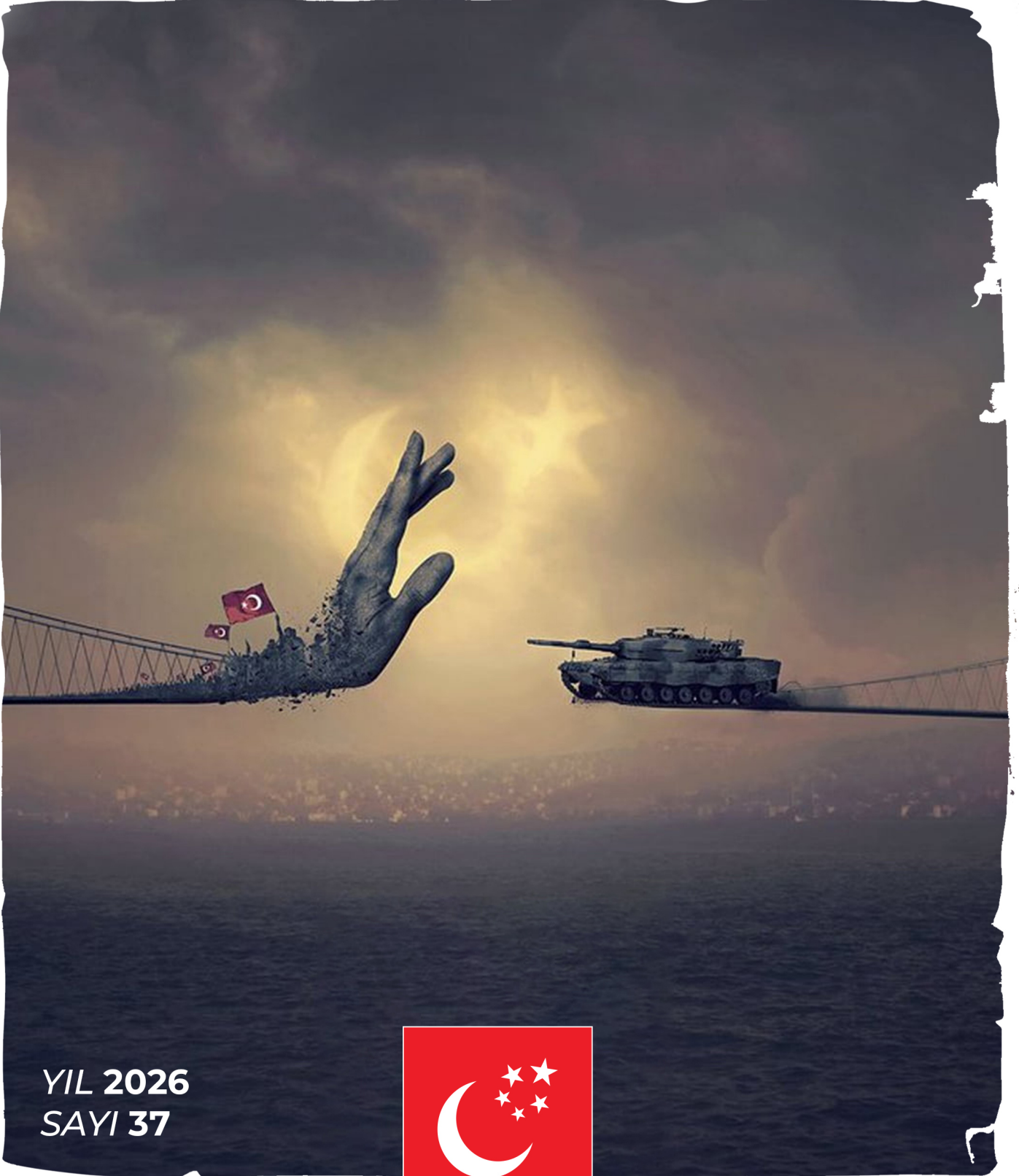

TÜRKİYE'DE DARBELERİN GÖLGESİNDE DEMOKRASİ, HUKUK VE MİLLET İRADESİ

YIL 2026
SAYI 37

KISA ÖZET

Türkiye, çok partili hayata geçişten bu yana darbeler, muhtıralar ve vesayet girişimleri nedeniyle demokrasi, hukuk ve toplumsal huzur alanında ağır bedeller ödemiştir. 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat, 27 Nisan ve 15 Temmuz; farklı yöntemlerle gerçekleşmiş olsa da millet iradesini hedef alan müdahalelerdir.

Darbeler yalnızca hükümetleri değiştirmemiş; temel hak ve özgürlükleri sınırlandırmış, hukuk devletini zayıflatmış, ekonomik istikrarı bozmuş ve demokratik kurumların gelişimini geciktirmiştir.

Saadet Partisi, hangi dönemde ve kim tarafından yapılmış olursa olsun bütün darbelere ve vesayet girişimlerine karşıdır. Çünkü darbeler arasında iyi veya kötü ayrımı yapılamaz. Milletin iradesini hedef alan her müdahale yanlıştır.

Türkiye'nin geleceği; daha güçlü demokrasi, bağımsız kurumlar, hukukun üstünlüğü, özgürlükler ve sivil siyasetle kurulmalıdır. Bir daha hiçbir nesil darbe sabahına uyanmamalıdır.

TÜRKİYE'DE DARBELERİN GÖLGESİNDE DEMOKRASİ, HUKUK VE MİLLET İRADESİ

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti tarihi, ne yazık ki yalnızca kalkınma hamleleri, demokratik kazanımlar ve siyasi mücadelelerle değil; aynı zamanda darbeler, muhtıralar ve vesayet girişimleriyle de şekillenmiştir. Cumhuriyetin ikinci yarısından itibaren yaşanan askeri müdahaleler, yalnızca hükümetleri değiştirmemiş; siyasal hayatı, ekonomiyi, toplumsal huzuru ve hukuk düzenini derinden etkilemiştir.

Darbeler, hangi gerekçeyle yapılsa yapılsın, milletin sandıkta ortaya koyduğu iradeye yönelik müdahalelerdir. Demokrasiye inanan herkes için esas olan, sorunların silahın gölgesinde değil, milletin iradesi ve hukuk düzeni içerisinde çözülmesidir.

Saadet Partisi geçmişte olduğu gibi bugün de, kimden gelirse gelsin ve hangi dönemde yaşanmış olursa olsun, bütün darbelere ve vesayet girişimlerine karşı durmayı demokratik sorumluluğun bir gereği olarak görmektedir.

Türkiye'nin Darbelerle İmtihanı

Türkiye, çok partili hayata geçişten sonra defalarca askeri müdahalelerle karşı karşıya kalmıştır.

27 Mayıs 1960 Darbesi

Türkiye'nin ilk askeri darbesi olan 27 Mayıs 1960 müdahalesi, seçilmiş hükümetin silah zoruyla görevden uzaklaştırılmasıyla sonuçlanmıştır. Darbenin ardından Başbakan Adnan Menderes ile Bakanlar Fatin Rüştü Zorlu ve Hasan

Polatkan idam edilmiş, bu olay millet vicdanında derin yaralar bırakmıştır.

27 Mayıs yalnızca bir hükümet değişikliği değil, Türkiye'de askeri vesayet anlayışının kurumsallaşmasının da başlangıcı olmuştur.

12 Mart 1971 Muhtırası

12 Mart müdahalesi, doğrudan yönetime el koymayan ancak seçilmiş siyaset kurumunu baskı altına alan bir askeri müdahale olarak tarihe geçmiştir.

Bu süreçte siyasi özgürlükler daralmış, demokratik hayat önemli ölçüde zarar görmüş, üniversitelerden sendikalara kadar birçok alan sıkı denetim altına alınmıştır.

12 Eylül 1980 Darbesi

Türkiye'nin en ağır darbelerinden biri olan 12 Eylül 1980 müdahalesi, yalnızca siyaseti değil toplumun tamamını etkileyen sonuçlar doğurmuştur.

Siyasi partiler kapatılmış, binlerce insan gözaltına alınmış, işkenceler yaşanmış, idamlar gerçekleştirilmiş ve toplum uzun yıllar sürececek bir korku atmosferiyle karşı karşıya bırakılmıştır.

1982 Anayasası ile oluşan vesayetçi yapı, uzun yıllar boyunca Türk siyasetinin üzerinde etkisini sürdürmüştür.

28 Şubat 1997 Süreci

"Postmodern darbe" olarak tanımlanan 28 Şubat süreci, tankların doğrudan yönetime el koymadığı ancak medya, bürokrasi, yargı

ve sermaye çevreleri üzerinden siyasetin yönlendirilmeye çalışıldığı bir müdahale olarak hafızalarda yer etmiştir.

Bu süreçte özellikle inanç özgürlüğü alanında ciddi mağduriyetler yaşanmış, başörtüsü yasakları, katsayı uygulamaları ve fişlemeler toplumun geniş kesimlerini etkilemiştir.

27 Nisan 2007 E-Muhtırası

Demokratik siyasete yönelik müdahaleler yalnızca tanklarla gerçekleşmemiştir. 27 Nisan 2007 tarihinde yayımlanan elektronik muhtıra da, seçilmiş siyasetin askerî vesayet aracılığıyla yönlendirilmeye çalışıldığı girişimlerden biri olmuştur.

15 Temmuz 2016 Darbe Girişimi

15 Temmuz 2016 gecesi yaşanan darbe girişimi ise Türkiye'nin yakın tarihindeki en ağır saldırılardan biri olarak hafızalara kazınmıştır.

TBMM'nin bombalanması, sivillerin hedef alınması ve devlet kurumlarının silah zoruyla ele geçirilmeye çalışılması, darbenin yalnızca siyasi iktidarı değil anayasal düzeni ve demokratik sistemi hedef aldığını göstermiştir. O gece 250'den fazla vatandaş hayatını kaybetmiş, binlerce kişi yaralanmıştır.

Darbelerin Türkiye'ye Maliyeti

Darbeler yalnızca siyasetçileri hedef almamıştır.

Her darbe döneminde;

- Demokrasi gerilemiş,
- Hukuk devleti zayıflamış,
- Temel hak ve özgürlükler sınırlandırılmış,
- Ekonomik istikrar bozulmuş,
- Toplumsal kutuplaşma artmış,
- Yatırım ve üretim süreçleri zarar görmüştür.

Türkiye'nin kaybettiği yılların önemli bir kısmı, darbelerin ve vesayet mücadelelerinin gölgesinde geçmiştir.

Askeri müdahaleler kısa vadede düzen sağladığı iddiasıyla ortaya çıksa da uzun vadede siyasi istikrarsızlığı derinleştirmiş, demokratik kurumların gelişimini yavaşlatmıştır.

Saadet Partisi'nin Darbelere Bakışı

Milli Görüş hareketi, kuruluşundan itibaren millet iradesini esas alan demokratik siyaseti savunmuştur.

Saadet Partisi'nin yaklaşımı nettir:

- 27 Mayıs'a karşıdır.
- 12 Mart'a karşıdır.
- 12 Eylül'e karşıdır.
- 28 Şubat'a karşıdır.
- 27 Nisan'a karşıdır.
- 15 Temmuz'a karşıdır.

Çünkü darbeler arasında "iyi darbe-kötü darbe" ayrımı yapılamaz.

Milletin iradesini hedef alan her müdahale aynı şekilde yanlıştır.

Demokrasi ancak herkes için demokrasi olduğunda anlam kazanır. Sandıkta alınamayan sonuçların silah, baskı veya vesayet yöntemleriyle elde edilmeye çalışılması demokratik meşruiyetle bağdaşmaz.

Sonuç

Türkiye artık darbelerle anılan bir ülke değil; demokratik kurumları güçlenmiş, hukukun üstünlüğünü sağlamış ve millet iradesini esas alan bir ülke olmak zorundadır.

Geçmişin acılarından çıkarılması gereken en önemli ders şudur:

Bir daha hiçbir nesil darbe sabahına uyanmamalıdır.

Türkiye'nin ihtiyacı;

- Daha fazla demokrasiye,
- Daha güçlü hukuk devletine,
- Daha bağımsız kurumlara,
- Daha fazla özgürlüğe,
- Daha güçlü bir sivil siyasete

sahip olmaktır.

Demokratik meşruiyetin kaynağı sandıktır; çözümün adresi ise hukuk, istişare ve siyasettir.

Türkiye'nin geleceği darbelerde değil, demokrasi ve adalet içerisinde yükselecektir.

BASIN AÇIKLAMASI METNİ

DEMOKRASİYE SAHİP ÇIKMAK, MİLLET İRADESİNE SAHİP ÇIKMAKTIR

Türkiye, yakın tarihinde darbelerden, muhtıralardan ve vesayet girişimlerinden büyük acılar yaşamış bir ülkedir. 27 Mayıs'tan 12 Mart'a, 12 Eylül'den 28 Şubat'a, 27 Nisan'dan 15 Temmuz'a kadar yaşanan her müdahale; farklı yöntemler kullanmış olsa da ortak olarak millet iradesini hedef almıştır.

Darbeler hiçbir zaman yalnızca hükümetleri değiştirmemiştir. Her darbe döneminde demokrasi yara almış, hukuk devleti zayıflamış, temel hak ve özgürlükler kısıtlanmış, ekonomik ve sosyal hayat ağır bedeller ödemıştır. Türkiye'nin kalkınma yolculuğu kesintiye uğramış, toplumsal kutuplaşma derinleşmiş ve milletimizin geleceğinden yıllar çalınmıştır.

Saadet Partisi olarak ilkesel duruşumuz: Kimden gelirse gelsin, hangi gerekçeyle yapılırsa yapılsın, bütün darbelere ve vesayet girişimlerine karşıyız.

Çünkü biz, milletin iradesine bağlıyız. Demokratik toplumlarda iktidarların meşruiyet kaynağı sandıktır. Siyasi mücadelelerin adresi demokrasi, çözümün yolu hukuk, istişare ve millet iradesidir.

Bu sebeple darbeler arasında "iyi darbe-kötü darbe" ayrımı yapılmasını doğru bulmuyoruz. 27 Mayıs da yanlıştır, 12 Mart da yanlıştır, 12 Eylül de yanlıştır, 28 Şubat da yanlıştır, 27 Nisan da yanlıştır, 15 Temmuz da yanlıştır. Millet iradesini hedef alan her müdahale, aynı şekilde demokrasiye ve hukuk devletine yönelmiş bir saldırdır.

Milli Görüş hareketi, siyasi hayatı boyunca vesayetçi anlayışlara karşı durmuş, demokrasiye ve sivil siyaseti savunmuştur. Merhum Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın ortaya koyduğu anlayış da, sorunların baskıyla değil diyalogla, çatışmayla değil uzlaşmayla, vesayetle değil millet iradesiyle çözülmesini esas almıştır.

Bugün Türkiye'nin ihtiyacı yeni gerilimler değil; daha güçlü demokrasi, daha güçlü hukuk devleti, daha bağımsız kurumlar ve daha güçlü bir sivil siyasettir.

Geçmişten çıkarılması gereken en önemli ders şudur: Bir daha hiçbir nesil darbe sabahına uyanmamalıdır.

Saadet Partisi olarak dün olduğu gibi bugün de demokrasinin, hukukun ve millet iradesinin yanında olmaya devam edeceğiz.

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

ANCAK SAADET'LE OLUR

